

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Forum Competens Quæstionibus ex Universo Jure
selectis, atque ad praxin utilissimis illustratum, Seu
Tractatus Canonico-Civilis**

Friderich, Melchior

Ingolstadium, 1709

§. XII. In quo Ecclesiæ Foro singuli Clerici conveniendi sint?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61662](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61662)

324. Duo ex unanimi DD. sententia hîc addenda sunt. Primum est, in prædictis casibus non sufficere licentiam Judicis Ecclesiastici solum interpretativam, qualis v. g. foret, ut ait Delbene *c. 5. de Immun. Eccles. dubit. 1. n. 15.* si Princeps secularis longo temporis spacio sibi usurpâset jurisdictionem in personas Ecclesiasticas, tametsi probabiliter præsumeret, id ad aures SS. Pontificis pervenisse, & non fuisse reprehensum, ac propterea SS. Pontificem id tacitè approbare, *cum multa per patientiam tolerentur, quæ si deducta fuerint in iudicium, exigente justitiâ non debeant tolerari*, ut dicitur, *C. Cum jam dudum 18. de Præbend.* Alterum est, ad hoc, ut procedere adversus Clericos possint laici, non sufficere licentiam Prælati SS. Pontifice inferioris, v. g. Episcopi, ut constat ex Bulla Coenæ *can. 19.* & docent cum communi Gloss. *in C. Decernimus de Judic. & ibid. Ripan. 34. Jul. Clarus cit. §. fin. q. 41. n. 5. & 7.* Quod tamen intelligendum est de casu, quo periculum non est in mora. An verò Clerici conveniri coram Judice laico possint, & an prorogare in se jurisdictionem eidem valeant, infra decidetur, quando de Foro Reconvencionis & Prorogationis agam.

§. XII.

In quo Ecclesia Foro singuli Clerici conveniendi sint.

SUMMARIUM.

325. SS. Pontifex Jure Divino à Jurisdictione seculari exemptus est.
326. Nulli, etiam Ecclesiasticæ, Potestati est subiectus.
327. Nec quidem Concilio Generali, quibusdam casibus exceptis.
328. Ipsi tamen omnes Ecclesiasticæ personæ subiectæ sunt, vel mediatè vel immediatè.
329. Episcopi subiecti quidem sunt Archiepiscopis: non tamen quo ad Confirmationem, causas criminales graviores, aliâsque arduas.

330. Clerici jure ordinario subiecti sunt Episcopo, in cujus Diœcesi sunt.
331. Regulares non exempti & Prælato Ordinis & Episcopo Diœcesis sunt subiecti: non tamen Legi Diœcesana.
332. Regulares etiam exempti tenentur observare Interdicta ab Episcopo lata. Et observare Festa Diœcesana.
333. In non paucis alijs casibus jurisdictionem in ipsos exercet Ordinarius.

334. Quidam tamen Regulares speciali privilegio etiam in exceptis quibusdam casibus eidem non sunt subiecti.

325. Postquam hæctenus declaravi, quâ ratione Clerici à foro seculari exempti sint, explicandum restat, coram quo Judge sacro cujusque Ordinis ac Gradûs Clerici conveniri debeant, cum notum sit, uti tribunalia & fora secularium Magistratum varia sunt, unumque superius altero, ita quoque diversa esse Prælatorum, quos Spiritus Sanctus posuit regere Ecclesiam Dei, quam acquisivit sanguine suo, ut S. Paulus dicebat *act. 20.* De SS. Pontifice, totius Ecclesiæ ac omnium Fidelium Capite, certum est, quod sit nulli iudicio & jurisdictioni seculari, etiam Imperatorum ac Regum subiectus, quidquid Hæretici summæ Sedis osiores reclamant. Et quidem exemptum esse ab hac jurisdictione Jure non tantum humano, sed Divino quoque, tradunt omnes Catholici DD. Testimonia & rationes irrefragabiles congerunt Cajetanus *tom. 1. Opuscul. tr. 1. de Potestate Papæ c. 27. & in 2. 2. q. 67. art. 1. & ibid. Bannes, Bellarm. L. 2. de SS. Pontifice c. 26: Valentia 3. p. disp. 5. q. 11. pun. 1. Driedo de Libertate Christiana c. 9. & 15. Suar. L. 4. Defens. Fidei contra Jacobum I. Angliæ Regem c. 4. & 5.* Ita ut huic suæ exemptioni renunciare & seculari potestati se subicere ne quidem possit, tametsi velit, ut præter alios ostendit Suar. *l. c. c. 7. ubi c. 6. & L. 3. c. 24. usque ad 30. inclus.* doctissimè æquè ac fusissimè dissolvit ea, quæ ex S. Scriptura, SS. Patribus, Concilijs, factis Regum Judæorum, & Christianorum, aliisque undecunque accersitis rationibus contra

hanc Catholicorum doctrinam objecerat Rex ille, alique Heterodoxi objiciunt.

326. Sed neque ulli potestati Ecclesiasticæ subjectus est. Tameñ enim daremus, quod non pauci hodie Critici apud Cabassutium in *Notitia Ecclesiastica mihi fol. 80.* & Moreri in *Dictionary Historico V. Marcellin §. Telle est l' Histoire*, existimant, commentitium esse Concilium illud Sinuessanum 300. Episcoporum, ubi Marcellino SS. Pontifici suam thurificationem Idolis factam detestanti acclamatum ab universis Patribus dicitur *Prima Sedes à nemine judicatur. Tu Reus, tu Judex, ex ore tuo justificaberis & ex ore tuo condemnaberis.* Tameñ, inquam, daretur, hæc omnia fabulosa esse, adsunt tamen alia, eaque indubitatae fidei testimonia, quæ hanc veritatem comprobant. Ut enim alia omittam, quæ Suar. cit. *L. 4. c. 4. n. 4.* Emin. Card. Sfondrati sub nomine Eugenij Lombardi *L. 2. Regalis Sacerdotii §. 6.* ac alij producant, in Concilio Romano sub Silvestro I. celebrato *can. 20.* dicitur: *Nemo judicabit Primam Sedem, quoniam omnes Sedes à prima Sede justitiam desiderant temperari, neque ab Augusto, neque ab omni Clero, neque à populo Judex judicabitur.* Eadem habentur in V. Synodo Romana sub Symmacho. Eadem in VIII. Synodo Generali, quæ fuit Constantinopolitana *IV. can. 21.* Unde cum tempore Leonis III. seditio contra ipsum Romæ orta esset, & Carolus Mag. ad eam sedandam illuc venisset, in Basilica S. Petri adstante populo, & Clero, omnium Episcoporum, qui eò ex tota Italia & Francia convenerant, sententias & vota de vita & moribus Pontificis rogaret, ab omnibus una voce responsum est, *Sedem Apostolicam omnium Ecclesiarum Caput, à nemine (Laico præsertim) judicari debere.* Quo audito Carolus quæstionem omisit. Ita refert Platina in vita Leonis, & habetur pariter tom. III. Conciliorum. Et certè si Papa Christi Vicarius est, ineptum videtur, ut qui omnium Judex est, ab ullo judicetur, uti ait Umnius *disp. 4. ad Process. judic. thesi 7. n. 34.* At absque controversia, nisi quam malè movent Hæretici, Pontifex Romanus est Christi Vicarius.

327. Quòd si conveniri coram aliquo tribunali humano posset, conveniendus foret coram Concilio Generali. At huic subiectus non est, quia eodem superior, uti præter alios fusè demonstrat Eugenius Lombardus *l. c. tot. libro 2.* Docent tamen I. communiter Theologi, ut ait Jul. Clarus *L. 5. Sent. §. fin. q. 35. n. 2.* accusari coram Concilio Generali & judicari ab eodem posse, si ut privata persona labatur in hæresin, patétque ex VIII. Synodo Generali *art. 7. Can. Audivimus 24. q. 1. Can. Si Papa dist. 40. Can. Novatianus 7. q. 1. Can. Didicimus & Can. Achatius 24. q. 1. Can. Ortes 2. q. 7.* II. Si dubius est Pontifex, quia videlicet in Schismate creatus est, nec constat ex pluribus electis, quis eorum sit legitimus, iudicium est penes Concilium Generale, uti decisum est in Concilio Constantiensi *Sess. 4. §. 5.* Idémque dicendum est III. Si Pontifex intrusus sit aut invalidè electus. Quandonam verò electio SS. Pontificis sit valida, nostrum non est hîc decidere. IV. Si Pontifex aut legibus injustè aut vi Ecclesiæ disciplinam, jura &c. evertere niteretur, aut aliorum bona & jura injustè invaderet, & rogatus ac monitus non desisteret, omni ratione, ac armis etiam & bello, compesci posset: cùm id exigat defensio naturali Jure permessa. Turrecremata *L. 2. c. 100.* Bellarm. *de Concil. auctorit. L. 2. c. ult. ad 2. argum.* Eugen. Lombardus *cit. L. 2. §. 14. n. 4.* V. Si causa aliqua, præsertim Fidei, tam gravis esset, ut sine Concilio Universali decidi non posset, v. g. quia spes non esset, decisionem in aliqua controversia à solo Pontifice factam (quamvis ea etiam absque Concilio sit infallibilis) receptum non iri, teneretur Concilium adhibere, ut ex SS. PP. probat Lombardus *l. c. n. 5.* VI. Si in materia, præsertim Fidei, solus Pontifex contra omnes Concilij Patres sentiret, teneretur illorum votis accedere, & si contrarium definiret, definitio, tanquam temeraria, nec debito examine & inquisitione veritatis nixa, doctrinæ Concilij cederet, uti volunt Panorm. *p. 2. Consil. q. 1.* Card. Monilianus *de Conciliis Oecum. c. 33.* Lombard. *l. c. n. 6.* multis tamen, ac meritò, refragantibus. Quamvis autem non teneatur ma-

joris partis sententiam amplecti, ut benè monet magnus Theologus Melchior Canus *L. 5. de Locis Theolog. c. 5. §. Verum scrupulus hic existit.* imò juxta complures DD. nec omnium: nunquam tamen Romanus Episcopus contra Patres Concilij verè sentientes dixit, ut idem Canus ait.

328. Quemadmodum verò SS. Pontifex manens Pontifex nec ipsis Concilijs Generalibus subjectus est, & suprema potestas spiritualis à solo Deo, non ab homine, poterit judicari, ut dicitur *Extravag. Unam Sanctam de Major. §. obed. inter com.* ita ipsi omnes alij Clerici & Ecclesiasticæ personæ vel mediatè vel immediatè subjecti sunt. Immediatè quidem Cardinales & Patriarchæ. *Can. ult. dist. 22.* An solus Pontifex, & non vocatis alijs Cardinalibus, eos punire & deponere possit, dubium est. Possè concludit *Clarus cit. q. 35. n. 11.* Negat *Decian. Tract. Crimin. L. 4. c. 15. n. 4.* cum alijs, quos allegat. Si Jus scriptum spectetur, certum est, non esse necessariò adhibendos Cardinales, tum quòd nullo canone id cautum est, tum quòd non sunt Judices & Collegæ SS. Pontificis, sed Consiliarij. De consuetudine, de qua cit. DD. loquuntur, certum pariter est, eam vigere, etiam quoad causas longè minores. Sed quòd SS. Pontificem obliget, & sequenda sit, nec ratione aliqua, nec Jure probatur. Et si quod Ecclesiasticum extaret (nam Divinum vel Naturale vel positivum omnino gratis fringeretur) eidem ipse derogare posset.

329. Archiepiscopi conveniendi sunt coram Primatè. *C. Antiqua 23. de Privileg.* Primas verò coram SS. Pontifice vel ejus Legato in Provinciam missò. Episcopos subjectos esse Metropolitanæ seu Archiepiscopo, cujus sunt Suffraganei, receptum est inter DD. patètque ex *Can. quorundam dist. 34.* ubi tamen dicitur, cum toto Concilio Metropolitano judicandos. Hodie juxta *Trident. sess. 13. c. 18. de Refor. & sess. 24. c. 5. de Reform.* causæ ipsorum criminales graviores non nisi coram SS. Pontifice cognoscuntur & terminantur: quemadmodum etiam aliæ causæ arduæ & graviores ad summam Sedem deferendæ sunt, & Confirmatio, quæ olim à Me-

à Metropolitanis concedebatur, hodie non nisi ab eodem Pontifice datur, cui & juramentum obedientiæ & fidelitatis præstant, quod illis olim præstabant. Habet tamen Archiepiscopus etiamnum Jurisdictionem in Episcopos, ut ijs præcipere possit, quæ ad ipsorum officium spectant, atque ad executionem compellere, etiam per censuras. *C. quia cognovimus 10. q. 3. C. Pastoralis princ. de Offic. Ordin. in 6. C. Venerabilis de Sent. Excomm. Gloss in C. De ijs 13. dist. 12. v. Adstringat. Laym. in C. Romana 1. de supplend. neglig. Prælat. in 6. n. 1. Wagnereck in C. Romana 1. de Offic. Ordin. in 6. cum communi DD.* Hinc I. eos vocare potest ad consecrationem alterius Suffraganei. II. Injungere, ut servari faciant, quod servatur in Metropolitana. *C. Dilectus 30. de Simonia.* Rectè tamen hic monet Marc. Anton. Genuens. *c. 70. n. 21.* solum injungere posse, ut servent ea, quæ de Jure servanda sunt, v.g. ut subditi caveant à labe Simoniacæ, de qua *cit. C. 30.* sermo est: neque enim mens erat Pontificis, cogere Episcopos ad ea omnia servanda, quæ vel peculiari statuto vel consuetudine servantur in Ecclesia Metropolitana. III. Convocare singulis saltem triennijs ad Synodum Provinciam. Trident. *sess. 24. c. 2. de Reform.* IV. Curare, ut in suis Ecclesijs resideant, & super eorum absentia inquirere. Trident. *sess. 23. c. 1. de Refor.* V. Compellere, ut justitiam administrent. Panorm. *in C. si quis contra Clericum de Foro comp. n. 40. Quaranta V. Archiepiscopi auctoritas n. 90. v. 14.* Marc. Anton. Genuens. *l. c. n. 3.* VI. Compellere ad habendam quot annis Synodum, *C. Sicut de Accusat. constituendum Oeconomum, Can. in nova 16. q. 7. Can. cum simus 9. q. 3. & Archipresbyterum ruralem, C. fin. de offic. Archipresbyt. ac erigendum Seminarium, Trid. sess. 23. c. 18. de Refor.* De quibus præter alios fusiè Aug. Barbof. *L. 1. Juris Eccles. c. 7.*

330. Clerici Episcopo inferiores in sua quisque Diocesi forum Episcopi habent. *C. si quis Clericus 1. §. C. cum contingat 13. de Foro comp.* ac DD. *ibi.* Nisi sint sub alio Prælato proprium territorium ab Episcopo exemptum & jurisdictionem quasi Episcopalem habente: *cit. C. cum contingat & C. cum Episcopus 7. de*

Offic. Ordin. in 6. aut speciali privilegio sint exempti, aut alius quispiam, v. g. Capitulum Cathedrale, Decanus, vel Archidiaconus, jurisdictionem in ipsos contra Episcopum præscripserit: posse enim hoc fieri aperte sumitur ex *C. Irrefragabili 13. de Offic. Judic. Ordin.* docentque *ibi Panorm. n. 1. & in C. Pastoralis eod. ac alij.* Quamvis nec consuetudo, nec præscriptio efficere possit, ut omne jus corrigendi adimatur Episcopo, quin se immiscere possit & supplere negligentiam eorum, qui jurisdictionem præscripserunt: nam talis consuetudo esset irrationabilis, quia perniciosa Ecclesijs; imò contra institutionem Officij Episcopalis, quod se ad totam Dioecesin seu omnes Dioecesanos extendit. Habet enim Ordinariam & Generalem in sua Dioecesi Jurisdictionem, ita ut post confirmationem per literas authenticas acceptam, licet non consecratus, aut nondum Sacerdos, exercere omnia possit, quæ ad jurisdictionem pertinent, uti sunt judicare, punire, censuras ferre, ab iisdem absolvere, jurisdictionem in interno & externo foro delegare, gratias & privilegia concedere, dispensare in votis, juramentis, legibus, in quibus de Jure vel consuetudine id permissum est Ordinarijs, à Vasallis juramentum exigere, Beneficia Ecclesiastica conferre, investire, præsentatos instituere, electos confirmare &c. *C. 1. & 2. de Translat. Episc. C. transmissum 15. de Elect.* & *ibi Glossa magna communiter recepta v. Talibus, Innocent. ibid. Sanchez L. 7. Moral. c. 32. n. 67. Suar. L. 4. de Legib. c. 4. n. 9.* ubi cum S. Thoma *in 4. dist. 40. q. un. art. 4. quæstiunc. 2.* & *Panorm. in C. Accedentibus de Excessib. Prælat. n. 4.* addit, quòd etiam nondum consecratus, aut nondum Sacerdos, concedere possit Indulgentias, cum tamen ista concessio videatur actus maximè spiritualis inter omnes actus jurisdictionales.

331. Circa Regulares distinguendum est inter Exemptos, & non exemptos. Isti duplex Forum habent, seu duos Superiores, Ordinis sui Prælatum & Episcopum: hoc tamen discrimine, quòd Prælato Ordinis obedire tenentur ratione voti obedientiæ, in ijs videli-

videlicet, quæ ad Regulares observationes & disciplinam Monasterij pertinent. Ac idcirco in his magis est obediendum Prælato, quam Episcopo, juxta doctrinam S. Thomæ in 2. dist. 44. in fin. in exposit. literæ ad 3. Innoc. in C. quanto 7. de Offic. Judic. Ordin. n. 2. & Panorm. n. 5. & explicant Silvester V. Obedientia q. 9. Sanchez L. 6. Moral. c. 1. n. 12. Neque in his immiscere se debet Episcopus; nisi constet de negligentia, absentia, vel injuria Prælati. C. Ad aures 5. de Tempor. Ord. Episcopo verò Regulares subsunt, non ratione voti, sed, ut alij Clerici, ratione jurisdictionis legalis, vi cujus parendum est ejus mandatis, citationi, visitationi, correctioni &c. Unde in ijs, quæ ad Ecclesiasticam disciplinam attinent, & quoad punitionem criminum graviorum, præsertim quæ depositionem merentur, propriè ac directè eosdem subjectos habet: cum etiam ipsi Prælati non exempti in his ipsi subsint, uti advertunt Silvester l. c. q. 10. dicto 2. Panorm. in C. si quis contra de Foro comp. n. 51. Sanchez. l. c. ac alij. Legi tamen Dioecesanae Regulares etiam non exempti non subsunt. C. Dilectus de Offic. Judic. Ordin. Quæ exemptio à Lege Dioecesana potissimum in eo consistit, quòd ex redditibus suæ Ecclesiæ incorporatis non tenentur, uti alij Beneficiati Dioecesis, Cathedralicum, subsidium Charitativum, aliâque hujusmodi Episcopo solvere. Tenentur tamen Monasteria ratione visitationis procurationes solvere. C. Sopita 15. & C. Venerabili 24. de Censibus. Quartam item Canonicam, seu funeralium, sicubi in usu est. Trident. sess. 25. c. 13. de Reform. Et quamvis Episcopus, quando Monasteria vel per se, vel per alios visitat, de statu Regularium, & Regulari observantia diligenter inquirere debeat, & quæ seu in spiritualibus seu temporalibus corrigenda videntur, reformare: delinquentes tamen per Prælatum regularem juxta regulam puniri æquius est. arg. C. ult. de Statu Monach. Imò Alviset de Privileg. Regular. sect. 3. §. 4. n. 2. ne quidem puniri ab Episcopo posse existimat cum Chassaing. tr. 1. c. 4. propos. 7. ex doctrina Lapi, & Cardin. in Clement. Archiepiscopo 2. de Privileg. asserens, ita

cen-

censuisse & declarasse S. Congreg. Cardin. Trident. Illud certum est, quòd in causis majoribus & criminalibus, præsertim quæ de positionem postulant, cognitio judicialis potius ad Episcopum, quàm ad Prælatum Regularem, spectet. Gloss. in C. quando v. s. Prælati de Foro compet. Navarr. L. 2. consil. 6. de Foro compet. edit. 2.

332. Regulares Exempti, quales sunt Ordinum Mendicantium, ac complurium aliorum, tametsi foro & jurisdictioni Episcoporum per se subjecti non sint (idcirco enim Exempti dicuntur) statuit tamen S. Synodus Tridentina sess. 25. c. 12. de Regular. ut *Censuræ & Interdicta, nedum à Sede Apostolica emanata, sed etiam ab Ordinarijs promulgata, mandante Episcopo à Regularibus in eorum Ecclesijs publicentur atque servantur. Dies etiam festi, quos in Diœcesi sua servandos idem Episcopus præceperit, ab exemptis omnibus etiam Regularibus servantur.* Idemque dicendum de Festis Parochiæ ac votis publicis civitatum, secundum Navarr. Sanch. Portell. ac alios apud Alvifet l. c. c. 9. n. 1. Non tamen recipiendum videtur, quod addit, cum in præfato decreto Tridentini nullæ sint appositæ non obstantiæ, ac aliàs non teneantur Regulares recipere mandata Episcoporum, ideò eos non teneri observare ab illis constituta, si absit periculum scandali; sed solum, si ex eorum neglectu scandalum nasceretur, aut quando ex legitima consuetudine fuerunt ab antiquo recepta, & sub obligatione peccati mortalis. Non, inquam, hoc recipiendum est: tametsi enim S. Synodus non addiderit clausulam *non obstantibus privilegijs &c.* constat nihilominus ex citatis verbis de ejusdem voluntate: neque opus est illâ derogativâ privilegiorum, quando de Regularibus fit expressa mentio, & ipsi explicitè in aliquo decreto comprehenduntur. Aliud esset, si decretum mentionem eorum expressam non faceret, tunc enim sub universalibus terminis sine illa derogatoria non comprehenderentur.

333. Possunt præterea Episcopi contra Regulares exemptos in certis casibus in Jure expressis, saltem ut Sedis Apostolicæ Delegati

egati procedere, quos paucis referendos putavi, omissis quibusdam, qui aut incerti sunt, aut cum ijs, quos afferam, coincidunt. I. Regularis extra Monasterium seu Conventualem domum, aut residentiam degens, ab Ordinario loci, tanquam Sedis Apostolicæ delegato visitari, corrigi, ac puniri potest. Trident. *sess. 6. c. 3. de Reform.* & *sess. 7. c. 14. de Refor.* Bull. *Suscepti Regiminis* Clem. VIII. Existimat verò Sanchez *L. 7. de Matrim. disp. 33. n. 23.* Episcopus non posse censuras ferre in Regulares exemptos, nisi hoc eis specialiter concessum sit: idque ob privilegia Mendicantium, ne à quovis Ordinario loci excommunicari, suspendi, ac interdicti possint. *arg. C. 1. de Privil. in 6.* II. Si Religiosus sine licentia sui Superioris, à suo Conventu recedat, etiam prætextu accedendi ad suos Superiores, nisi ab ijs vocatus sit, ab Ordinario loci, tanquam desertor Instituti, puniendus est. Trident. *sess. 23. c. 4. de Reform.* Exipi tamen debet: nisi ex justa & gravi causa ad Superiorem Prælatum se conferat, v. g. quia ab immediato Prælato injustè gravatur, ut benè observant Navarr. *Comentar. 2. de Regular. n. 61.* & *Rodriq. tom. 1. Regular. q. 30. art. 3.* III. Contra Regulares, qui studiorum causa ad Universitates mittuntur, & in Conventibus non habitant, Ordinarius procedere potest. Trident. *cit. sess. 25. c. 4. Reform.* Quin si extra Monasterium ad quavis studia se se conferant absque Prælati licentia, & consensu maioris partis Conventûs, ipso facto excommunicationis sententiam incurrunt. *C. 2. Ne Clerici vel Monachi in 6.* De quo uberius Sanchez *tom. 2. in Decal. lib. 7. c. 8. n. 72.* IV. Si Regularis exemptus in Monasterio degens, extra claustrum deliquerit, ita ut populo scandalo sit, potest Episcopus tempus præfigere ejus Prælato Regulari, intra quod Reus severè puniatur, & de punitione Episcopus certior fiat. Sin id intermittit Prælatus Ordinis, à Superiore suo officio privandus est, & Regularis, qui deliquit, ab Episcopo puniendus. Trident. *sess. 25. c. 14. de Regular.* De quo fusè August. Barbosa *p. 3. de Offic. Episc. alleg. 105. n. 19. & 20.* V. In civilibus causis mercedum & miserabilium personarum Regula-

res, etiam exempti, si extra Monasterium seu Conventum Regularem degant, coram loci Ordinario, tanquam Sedis Apostolicæ delegato, conveniri, & ad solvendum justitia exigente compelli possunt. Trident. *sess. 7. c. 15. de Reform.* VI. In causa Hæresis, aut similibus criminibus, ad tribunal Sacræ Inquisitionis pertinentibus, Regulares exempti subsunt jurisdictioni Episcoporum tanquam delegatorum Sedis Apostolicæ, si in ijs locis Inquisitores non sint. *C. ad abolendam 9. in fine de Hæreticis.* Bulla Urbani VIII. quæ incipit. *Cum sicut accepimus.* VII. Si Regularis alterius Parochiæ Sponsos sine proprii Parochi licentia matrimonio conjungere aut benedicere ausus fuerit, ipso jure tamdiu suspensus manet, donec ab Ordinario ejus Parochi, qui matrimonio interesse debebat, seu à quo benedictio suscipienda erat, absolvatur. Trident. *sess. 24. c. 1. de Reform. Matrim.* ubi expressè mentionem facit etiam Regularem, nec distinguit inter exemptos & non exemptos. VIII. Ordinarij locorum per censuras compellere possunt quoscunque Regulares, ne quidquam ex bonis Novitij accipiant, & ut acceptum abeunt ante Professionem restituant. Trident. *sess. 25. c. 16. de Regular.* IX. Episcopi tanquam Sedis Apostolicæ delegati, etiam per censuras, compellere possunt Moniales etiam exemptas ad servandam clausuram. Neque ipsis post Professionem ex Monasterio egredi concessum est, nisi ex causa legitima ab Episcopo approbanda. Trident. *sess. 25. c. 5. de Regularib.* X. Episcopi, ut Sedis Apostolicæ delegati, procedere possunt, etiam per censuras, contra Regulares exemptos, si in Oratorijs privatis aut horis non debitis celebrent: eosque cogere, ut quascunque superstitiones ablegent. Trident. *sess. 22. decreto de vitand. & observand. circa celebrat. Missæ.* XI. Ordinarij locorum etiam Regulares exemptos, si Ecclesias curatas quantumcunque exemptas obtineant, compellere possunt, si ipsis videatur, etiam per censuras, ut diebus saltem Dominicis & Festis solemnibus plebem sibi commissam saluari verbo pascant. Trident. *sess. 5. c. 2. de Refor.* XII. Ad Synodum, quæ ab Episcopis

instituitur, exempti omnes, qui aliàs cessante exemptione interesse deberent, accedere tenentur. Ratione verò Ecclesiarum Secularium, annexarum Monasterijs exemptis, quicunque illarum curam gerunt, Synodo interesse coguntur. Trident. *sess. 24. c. 2. de Refor.* XIII. Regulares etiam exempti ad publicas processiones vocati tenentur accedere, exceptis ijs, qui in strictiori clausura perpetuò vivunt. Controversias quoque, quæ super præcedentia in Processionibus aut mortuis sepeliendis quandoque oriuntur, componere Episcoporum est. Trident. *sess. 25. c. 13. de Regular.* XIV. In Regulares Confessarios & administratores bonorum Monasterij Monialium, etiam exemptarum, potestas Episcopis competit, juxta Bullam *Inscrutabili* Gregorij XV. Potestque juxta eandem Episcopus unà cum Prælati seu Superioribus Regularibus electioni Abbatisæ vel Præpositæ per se vel per suum delegatum præsidere. XV. Regulares etiam exempti, si sint testamentorum executores, ab Episcopo compelli possunt ad rationem ipsi reddendam, &c, si malè versati fuerint, ab eodem puniri, juxta *Clem. un. de Testam.* De quo August. Barbof. *p. 3. de Offic. Episc. alleg. 82. n. 34.* XVI. Regularis, quando habiturus est concionem in propria sui Ordinis Ecclesia, benedictionem petere debet ab Episcopo, si hunc contingat esse præsentem. At si vult in alienis Ecclesijs prædicare, licentiam ab eodem accipere debet. Trident. *sess. 5. c. 2. de Refor.* Quòd si errores & scandala disseminaverit, potest ei Episcopus interdicare munus concionandi; si hæses, contra illum procedere secundum Juris dispositionem, de qua *cit. C. ad abolendam de Hæret.* Trident. *cit. sess. 5. c. 2.* XVII. Si Regulares etiam exempti excommunicationem contrahunt, v. g. quia Clericis aut laicis Sacramentum Extremæ Unctionis aut Eucharistiæ ministrant, vel matrimonia solemnizant sine licentia speciali Parochi, vel à censuris absolvunt, à quibus non possunt, possunt ab Episcopo denunciari excommunicati. *Clement. Religiosi 1. de Privileg.* XVIII. Non possunt Regulares novum Monasterium erigere absque licentia Episcopi. Trident. *sess. 25. c. 3.*

de Regularib. XIX. Regulares, etiam exempti, suscepturi Ordines examinari possunt ab Episcopo. Trident. *sess. 23. c. 12. de Reform.* Nec ad confessiones secularium audiendas admittuntur, nisi ab eodem approbati. Trident. *cit. sess. c. 15. de Reform.* Neque suscipere possunt Officium Parochiale, nisi ab Ordinario approbati. Trident. *sess. 24. c. 8. de Reform.* Et quando illud administrant, sunt subditi eidem quoad ea, quæ ad illud Officium spectant. Idem Trident. *sess. 25. c. 11. de Regular. & C. Volentes 1. de Privileg. in 6. §. fin.* Quæ dispositio locum habet etiam in eo, qui residet in suo Monasterio, exiensque inde ac rediens administrat Parochiam. XX. Nemini etiam Regulari, licitum est sine speciali privilegio vel Ordini vel privatæ personæ concessio librum aliquem imprimere & edere de rebus sacris, ac ad pacandas & dirigendas conscientias pertinentibus, nisi cum approbatione Ordinarij & licentia sui Superioris, addito Auctoris nomine & cognomine, juxta decretum Concilij Lateran. sub Leone X. celebrati *sess. 10. & Trident. sess. 4. decreto de Canon. script.* Ubi eadem dispositio extenditur ad manuscripta non evulganda. De quo fuse August. Barbofa *p. 3. de Offic. Episc. allegat. 105. & Rodriq. tom. 2. qq. Regular. q. 104. art. 1. & seqq.* XXI. Non est permittum Regularibus pulsare campanas die Sabbathi Sancti, antequam sint auditæ in Ecclesia Cathedrali aut Parochiali, juxta Constitutionem Leon. X. in Concil. Later. quæ incipit *Sacro approbante.* De quo Gavant. *Comment. super rubric. Missæ, & in Enchirid. Episc. V. Campanæ,* Barbofa *cit. allegat. 101.* nisi ex consuetudine immemoriali aliud fuerit observatum, ut monet Tambur. *tom. 1. de Jure Abbatum disp. 15. q. 7. n. 28.* XXII. Addunt aliqui, Regulares etiam exemptos coram Ordinario loci, ubi contraxerunt, deliquerunt, aut res litas habent, conveniri posse, juxta *cit. C. Volentes 1. de Privileg. in 6.* Verum contrarium declaratum est ab Innocentio IV. in Bulla *Cum aliàs duxerimus,* & Benedicto XI. in Bulla *Inter cæteras,* quas refert Alvifet *l. c. sect. 4. dub. 21. n. 7. & 8.* Videantur ea, quæ dixi supra *n. 139.*

334. Sunt tamen etiam in nonnullis ex allatis modò casibus quidam Religiosi exempti. Sic Canonici Regulares Congregat. Lateran. Olivetani, ac alij, non tenentur ad Processiones accedere, nisi Festo Corporis Christi, ut ex varijs decisionibus & constitutionibus refert Alviset *l. c. à n. 25.* Religiosi verò Societatis Jesu juxta Bullam Gregorij XIII. *Quaecumque Sacrarum Religionum* ab iisdem omnino sunt exempti. Circa eosdem præcipit Gregorius XIII. in Bulla *Pium & utile* edità 22. Septembr. anno 1582. omnibus Episcopis & alijs Antistitibus præsentibus & futuris, *ne ab hujusmodi promovendis, qui licentiam à Præposito Generali dictæ Societatis pro tempore existente, vel ab eo delegatis, habuerint, quidquam prædictorum requirant, vel exigant: sed ipsos etiam absque ulla functione in Ordinibus ipsis, interstitiorumque ad illos suscipiendos observatione, aut inquisitione de cantu, officijs, & ceremonijs Ecclesiasticis, idoneitate, proprij Ordinarij licentiâ, & alijs in alijs requisitis, ad Minores, ac etiam extra tempora à Jure statuta, tribusque Dominicis, vel alijs festis diebus, etiam continuis, ad Sacros, etiam Presbyteratus Ordines, promoveant, ac si illi omnibus requisitis præditi essent.* Cujus tamen privilegij communicationem alijs Regularibus negat ibidem Pontifex. Et quamvis illud revocatum à Sixto V. in Bulla *Sanctum & Salutare* fuisse cum Miranda & Rodriquez asserat August. Barbosa *de Offic. & potest. Episcopi allegat. 7. in fine*, id tamen, ut benè notant Tiberius in *Instruct. Ordinand. q. 58. §. 6. v. Petes 1. Pirhing. ad Titulum de Scrutin. in Ord. faciend. n. 5.* ac alij, ex verbis prædictæ Constitutionis colligi non potest: & licet revocatum fuisset, fuisset tamen innovatum ac de novo concessum à Paulo V. in Bulla *Quantum Religio Societatis* edità anno 1606. pridie nonas Septembris, quâ omnia & singula privilegia, facultates, exemptiones, gratiæ, & indulta, à Prædecessoribus Pontificibus eidem Societati principaliter vel per communicationem concessa, perpetuò confirmantur & de novo conceduntur. Alia similia privilegia iisdem Regularibus concessa enarrare hujus nec loci nec temporis est.